

Referat fra møde i taskforcen for udtagning af kulstofrige lavbundsjord og de kollektive virkemidler d. 7. marts 2024

Sted: Miljøstyrelsen, Odense.

Deltagere: Jan Pedersen (Varde Kommune), Susanne Mortensen (Limfjordssekretariatet), Gunilla Dahlkild Ørbech (KL og sekretariat for taskforcen), Simon Rosendahl Bjornholm (SEGES Innovation), Mikael Strandbygaard (Landbrug & Fødevarer), Kristine Elisabeth Mulbjerg (Miljøstyrelsen), Henrik Vest Sørensen (Naturstyrelsen), Jakob Blauenfeldt Leonhard (Landbrugsstyrelsen), Asger Petersen, Kenneth Dryden og Lea Bro Nielsen (Landbrugsstyrelsen som sekretariat for taskforcen).

Afbud: Kjeld Lundager Jørgensen (NST). Jannik Seslef (Assens Kommune).

Gæster – bidragsydere til oplæg: Rasmus Ørnberg Eriksen, Laura Fly-Petersen og Jesper Graversen (Landbrugsstyrelsen).

Ad pkt. 1. Velkomst v. Landbrugsstyrelsen

Sekretariatet bød velkommen til mødet med præsentation af dagens program.

Mødereferatet fra forrige møde i taskforcen d. 30. november blev godkendt med taskforcens opfordring til en mindre justering.

Ad pkt. 2. Status på udtagningsindsatsen og større linjer siden sidst

Taskforcens sekretariat orienterede kort om følgende:

- Offentliggørelse af taskforcens liste med løsninger på barrierer for udtagningsindsatsen og ekspertgruppens delrapport 2 d. 2. februar 2024. Hertil bemærkede medlemmer af taskforcen, at de ikke havde modtaget nævneværdig respons på det offentliggjorte materiale, da der i offentligheden lader til at være fokus på implementering af anbefalinger fra ekspertgruppens delrapport 1 og ikke mindst konsekvenser af den nyligt offentliggjorte 'Svarer-rapport' fra Ekspertgruppen for Grøn Skattereform. Taskforcen opfordrede til, at der dykkes ned i Svarer-rapportens bud på en mere ambitiøs udtagningsindsats med et større arealpotentiale end det, som ekspertgruppen for udtagningsindsatsen har estimeret i delrapport 2.

- Offentliggørelse af 'Svarer-rapporten' fra Ekspertgruppen for Grøn Skattereform, hvori tre afgiftsmodeller foreslås med anbefaling om at øge ambitionen for udtagningsindsatsen til 170.000 ha inkl. randarealer og at øge finansiering til privat skovrejsning. Taskforcen bemærkede, at det skal overvejes nøje, hvordan den øgede ambition om udtagning skal kunne foregå i et landskab med konkurrence om tiltag og anvendelse – herunder i kystvandområderne, hvor der er behov for flere kvælstof- og fosforvådområdeprojekter af hensyn til vandområdeplanerne.
- Status på tilsagn fra seneste ansøgningsrunde v. Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen med melding om, at sagsbehandling er i god proces. Taskforce-medlem bad om melding om udsigt til åbning af Landbrugsstyrelsens VKP-ordning i 2024, hvortil styrelsen svarede, at der afventes en beslutning i Fødevareministeriets Departement vedr. implementering af det nye tørvekort.
- Status på KL-forhandlinger med regeringen. KL er fortsat i dialog med Fødevareministeriets Departement om en aftale. Der arbejdes for at få fastlagt aftalens overordnede linjer, inden FLI-puljen åbner.
- Håndtering af udfordringer med Landbrugsstyrelsens TastSelv skemaer og IT-udfordringer på VKP-ordningen, herunder et kommende statusmøde d. 15. marts i underarbejdsgruppen med taskforcens kommuner, KL og Naturstyrelsen. Kommunerne og Naturstyrelsen påtalte et stærkt ønske om, at Landbrugsstyrelsen fortsat arbejder for at muliggøre 'workarounds' i sagsbehandlingen, da projekter erfaringsmæssigt går i stå pga. IT-problemer. Det overvejes at inddrage minivådområder og taskforcens udtagningskonsulenter og SEGES Innovation i underarbejdsgruppen, da der opleves tilsvarende udfordringer i denne ordnings TastSelv-skemaer og sagsbehandlingspraksis.
- Status på udmøntning af midler til udtagningskonsulenter i 2024 via Promilleafgiftsfonden for Landbrug (PAF). Udmøntningen er i proces, og godkendelse af opslag forventes på bestyrelsesmøde i PAF i april.
- Status på igangværende rekruttering af flere jordfordelere og berigtigere med henblik på at kunne løse flere opgaver ifm. Naturstyrelsens Klima-Lavbundsprojekter. Rekruttering er godkendt og på vej.
- Landbrugsstyrelsens pågående afklaring om en problemstilling vedr. regler ift. målrettet kvælstofregulering (vårsæde efterafgrøder efter brak) og udtagningsprojekter med jordfordeling, hvor der stilles krav om ekstensivering fra skæringsdatoen.
- Styrelsernes kommende opdatering af status på fremdriften i udtagningsindsatsen på udtagning.dk, hvor der arbejdes for at oplyse kommunernes, Naturstyrelsens og øvrige projektejeres bidrag til indsatsen. Status forventes opdateret primo maj på udtagning.dk.
- Afklaring vedr. taskforcens kommunale medlemmers forslag (på forrige møde) om at indføje et forbehold om varierende vådlægningsgrad i deklARATIONEN, der pålægges arealer ifm. permanent udtagning og vådgøring under Landbrugsstyrelsens ordninger. Landbrugsstyrelsen vurderer, at deklARATIONEN skal være så præcis som mulig. Derimod vurderes der at være rum for at formulere forbehold i projektaftalen mellem projektejer og lodsejere.

- Afklaring vedr. mulighed for opsætning af VE inden for Klima-Lavbundsprojektområdet. Det fremgår ikke klart af statsstøttegodkendelsen, om dette tillades. Indtil der er afklaring, administrerer Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen ordningen ud fra antagelsen om, at VE i Klima-Lavbundsprojekter ikke er foreneligt med ordningens formål om at fremme natur og biodiversitet, udover at levere klimaeffekt. Taskforcen bemærkede, at man med fordel kan se på erfaringer fra konkrete cases, hvor kommuner har samarbejdet med solcelleprojektmagere. Landbrugsstyrelsen og SEGES Innovation taler sammen om eksempler på cases. Landbrugsstyrelsen orienterede om, at VKP-ordningen muliggør opsætning af VE i det omfang, at arealet fortsat kan henligge som et græsningsareal, uden at anlæg påvirker projektets effekt, og bemærkede desuden, at der pågår afklaring om betydningen af indtjening fra opsat VE på lodsejerkompensation hos EU-kommissionen.
- Potentiel ny barriere for udtagningsloven med afsæt i, at Miljøstyrelsens nationalt finansierede ordning for arkæologiske undersøgelser ikke længere giver støtte til arkæologiske undersøgelser, der vurderes nødvendige at foretage, før udtagningsprojekter kan lykkes. Der pågår afklaring af løsninger hos Landbrugsstyrelsen, som desuden er bekendt med ét konkret kommunalt projekt, hvor dette problem udgør en reel barriere for projektets gennemførelse.
- Landbrugsstyrelsens udarbejdelse af et notat om styrelsens vurdering af § 3-sagens betydning for de forskellige former for kompensation, som lodsejere kan indgå aftale med projektere om – herunder køb/salg, værditabskompensation, engangskompensation og tidligere 20-årige tilsagn om fastholdelse. Taskforce vil få notatudkast i høring, når det foreligger.
- Landbrugsstyrelsens pågående arbejde med at justere lønsatser til projektere- og medarbejderes arbejde som opfølgning på skriftlige henvendelser fra taskforcens kommunale medlemmer, der peger på, at lønsatser fortsat skal følge med den almindelige lønudvikling og beretter om projektere, der oplever administrativt besvær med styrelsens nuværende lønkategorier.

Ad pkt. 3. Status for håndtering af det nye tørvekort v. styrelserne

Styrelserne orienterede om modtagelse af et nyt kort d. 1. marts fra Aarhus Universitet, som kan sammenlignes mere direkte med Tekstur2014-kortet og dermed det gældende administrative grundlag for styrelsernes respektive tilskudsordninger. Kortet forventes at blive implementeret på de respektive styrelsernes ordninger med mindst mulig forstyrrelse for igangværende projekter pba. Fødevareministeriets departementets godkendelse. Styrelserne lægger vægt på, at kortet har en vejledende karakter i projekter, som grundlæggende beror på konkrete vurderinger.

KL og Landbrug & Fødevarer udtrykte et stort behov for snarlig politisk afklaring om implementering og klar udmelding herom fra styrelserne til de kommunale projektere og lodsejere. Udtagningskonsulentrepræsentanter gjorde opmærksom på behovet for en koncis fortælling om det nye tørvekort over for lodsejere – både mhp. at betrygge dem i deres evt. deltagelse i projekter og udsigten til en CO₂-afgift på kulstofrige lavbundsarealer jf. Svarerudvalgets rapport.

Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen gjorde desuden opmærksom på Aarhus Universitets pågående arbejde med at digitalisere arkiv over de supplerende jordprøver, der almindeligvis tages ifm. projekterne mhp. at forbedre kortgrundlaget.

Ad pkt. 4. Indkomne punkter

Håndtering af udfordring med udtningsprojekter, der går i stå grundet statslige aktørers interesser (f.eks. BaneDanmark, Energinet og Vejdirektoratet) v. Susanne Mortensen, Limfjordssekretariatet

Susanne fremlagde konkrete eksempler på vådområdeprojekter fra Skive Kommune, hvor forundersøgelser er blevet væsentligt forsinket grundet manglende indgang og mulighed for afklaring om nødvendige afværgeforanstaltninger ift. nærværende infrastruktur hos hhv. Energinet og Vejdirektoratet. Naturstyrelsen udtrykte sig som projektejer enig i udfordringen, og delte erfaring med at opbygge en aftale med Energinet ifm. deres udtningsprojekter.

Udfordringen er indmeldt som en konkret barriere for udtningsindsatsen af taskforcen, jf. den offentliggjorte liste. Som opfølgning videreformidler Landbrugsstyrelsen de konkrete eksempler samt perspektiver fra Naturstyrelsen til Fødevarerministeriets departement mhp. at departementet indleder dialog med ansvarshavende ministerier og styrelser (f.eks. Transportministeriet og Energistyrelsen) om at prioritere hurtig håndtering af projektejerens henvendelser om udtningsprojekter.

Behov for tidligere afklaring af, om Landbrugsstyrelsens lavbundsprojekter er direktivimplementerende v. Jan Pedersen, Varde Kommune

Jan forklarede problemstillingen om, at lodsejere er tilbageholdende med at indgå projektaftale ved ikke at vide, om de kan forvente at modtage grundbetaling, såfremt lavbundsprojektet ikke er direktivimplementerende. Der blev givet til konkrete eksempler på lavbundsprojekter placeret omkring vandløb med okkerindsatsbehov og stillet spørgsmålstejn ved, hvorfor dette i sig selv ikke er vandrammedirektivimplementerende lavbundsprojekter.

Landbrugsstyrelsen forklarede baggrund for, at det for nuværende ikke er muligt for lodsejere, som deltager i Landbrugsstyrelsens CAP-finansierede lavbundsprojekter, at modtage grundbetaling, såfremt lavbundsprojekterne alene leverer klimaeffekt uden at være direktivimplementerende. Miljøstyrelsen bemærkede, at der pågår dialog med Landbrugsstyrelsen om, hvordan afklaring om lavbundsprojekters status ift. direktivimplementering kan sikres hurtigere. Landbrugsstyrelsen bemærkede hertil, at en forhåndsudtalelse (om habitatdirektivet) kunne være en løsning vurderet pba. projektets tekniske forundersøgelse. Dimensionen om okker vurderedes at være ny i diskussionen, hvilket Landbrugsstyrelsen tager med i den videre dialog med Miljøstyrelsen.

Orientering om arbejde med fleksible minivådområder v. Simon BJORHOLM, SEGES Innovation

Simon takkede for gode drøftelser om barrierer for minivådområder på sidste møde i taskforcen. Antallet af ansøgninger om tilskud til minivådområder har været kraftigt nedadgående siden 2019. Det er meget vanskeligt at få mere fleksibilitet ind i minivådområdeordningen. SEGES Innovation lægger derfor op til, at der er behov for at tænke i nye baner ift. hvordan minivådområder kan etableres i en mere fleksibel form, som er fri for

minivådområdeordningens krav til design og omkostningseffektivitet samt udfordringer, som ansøger oplever med TastSelv.

Simon præsenterede fleksible minivådområder som koncept og to tekniske rapporter, som SEGES Innovation har udarbejdet med afsæt i teoretiske pilotprojekter i Lemvig og Hedensted Kommuner om etablering af fleksible minivådområder med fokus på biologi og opholdstid. Der inddrages inspiration fra udlandet, hvor minivådområder tager mange former, men har til fælles, at de er relativt mere tilvoksede og tilpassede terrænet, men leverer mindst ligeså høj effekt som danske minivådområdeordninger. Naturstyrelsen påpegede, at opholdstid er den afgørende faktor ift. minivådområdets effekt. Der blev derudover peget på uudnyttede potentialer i den eksisterende minivådområdeordning ift. at skabe synergier med biodiversitet, klimatilpasning og bedre landskabstilpasning.

Med det foreløbige arbejde foreslår SEGES Innovation konkret, at fleksible minivådområder skal indgå som supplement til de eksisterende vandløbsindsatser. For nuværende var der behov for at drøfte faglige krav til denne type projekter samt muligheder for at kunne give tilskud til disse under Landbrugsstyrelsens ordning for Vand- og Klimaprojekter nærmere. Det aftaltes at fortsætte denne drøftelse bilateralt med Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen og KL, og at problemstillingen fortsat skal løftes i regi af taskforceen.

Ad pkt. 5. Oplæg om engangskompensation v. styrelserne

Styrelserne holdt individuelle oplæg om deres respektive administrative setup for engangskompensation. I det følgende sammenfattes væsentlige pointer, som fremgik af oplæggene:

Forskellige referenceperioder i ordningernes grundlag for estimering af kompensation:

Ifm. Miljøstyrelsen og Naturstyrelsens respektive Klima-Lavbundsprojekter tages der udgangspunkt i landbrugerens individuelle indmeldte arealanvendelse i 2015-2019 i IMK:

- Miljøstyrelsens satskort er tilgængeligt som kortlag i MiljøGIS. Her indgår et beregningssystem, hvor der kan tilføjes lag, der viser evt. overlap med § 3-registrerede arealer og andre udpegninger af betydning for kompensationssatsens størrelse.
- Naturstyrelsen har udarbejdet et agilt satskort, som projektere kan inddrage lodsejere i ifm. forhandlinger. Her kan der ligesom i Miljøstyrelsens setup tilføjes lag, som viser evt. overlap med §-3 registrerede arealer og andre udpegninger. Det er opsat i ArcMap og er pt. kun tilgængeligt for Naturstyrelsens medarbejdere. KL efterspurgte mulighed for at gøre kortet tilgængeligt for kommunale projektere, hvilket ikke umiddelbart er muligt.
- Landbrugsstyrelsen præsenterede landbrugerens individuelle indmeldte arealanvendelse i IMK i 2017-2021 i et referencekort, som blev lanceret ifm. overgangen fra 20-årig fastholdelse til engangskompensation fra 2024. Landbrugsstyrelsen lagde vægt på, at det er lodsejere, ikke projektere, som bedst ved, hvordan arealerne har været anvendt tidligere. Kortet er rensset for yderligere information, herunder potentielle kompensationssatser, og øvrige kortlag såsom § 3-registrerede arealer og andre udpegninger. Fastlæggelse af de to kompensationssatser foretages manuelt pba. en konkret vurdering med udgangspunkt i informationen fra referencekortet.

Forskellige krav til den forudgående aktivitet på areal, der indgås projektaftale om:

I Klima-Lavbundsordningen stilles der krav om, at der skal have fundet landbrugsaktivitet sted på arealet i fem år op til, at der indgås projektaftale om udtagning. I Landbrugsstyrelsens ordning for engangskompensation gælder kravet i mindst ét af de fem referenceår.

Ensrettede satser, men forskellige arealanvendelseskategorier:

Under alle ordninger kan der gives kompensation for deltagelse i et udtagningsprojekt. Satser herfor er ensartede. Under Miljøstyrelsen og Naturstyrelsens ordninger tilbydes desuden kompensation for kapacitetsnedlæggelse på naturarealer som de minimis tilskud.

Desuden gælder for alle ordninger, at der tilbydes kompensation efter den højest mulige sats med baggrund i den indmeldte arealanvendelse, således at der gives kompensation efter omdriftssatsen, hvis både omdrift og permanent græs er indmeldt på samme areal i forskellige år. Det gælder dog, efter Kammeradvokatens vurdering, at § 3-registrerede arealer fremover kan tilbydes kompensation med satsen for permanent græs, uanset om de var indmeldt som omdrift.

Det bemærkedes af tilstedeværende udtagningskonsulenter, at der ligger en vigtig opgave hos projektejere og udtagningskonsulenter i at betrygge lodsejere om deres ret til kompensation. Kommunale medlemmer kommenterede, at § 3-sagen har skabt mærkbar uro og mistillid til myndigheder og regler.

Orientering om mulighed for udbetaling af restbeløb af 20-årige tilsagn i 2025

Landbrugsstyrelsen orienterede om mulighed for at modtage restbeløb på en gang under ordningen med 20-årige tilsagn om fastholdelse ifm. overgangen fra LDP til CAP-reformperioden og implementering af engangskompensation fra 2024. Der tilbydes udbetaling af restbeløb i 2025 til lodsejere, der måtte ønske det.

Restbeløbet svarer til beløbet, der ellers ville blive udbetalt over de resterende tilsagnsår. Har tilsagnene allerede nået fem år, udløber de med restudbetaling for 15 år i 2025. Tilsagn fra 2021 og 2022 vil dermed skulle fortsætte til hhv. 2026 og 2027 (da tilsagnsperioden mindst skal være 5 år), dvs. at der skal indberettes, selvom de har fået restbetaling. Med ordningen for engangskompensation stilles krav om indberetning i 5 år.

Hvis der ikke modtages restbeløb i 2025, overgår tilsagnene til nye regler defineret af CAP'en fra 2026. F.eks. gives der ikke tilskud til 3-meter bræmmer og, som tidligere bemærket, naturarealer. Det er frivilligt om man vil have restbeløbet i 2025, så måske vil nogle alligevel vælge at fortsætte med årlige indberetninger og betalinger til det 20-årige tilsagn udløber af sig selv.

Taskforcens kommunale medlemmer bemærkede, at det er u hensigtsmæssigt, at arealer, som ikke er indmeldt i IMK mhp. at modtage grundbetaling, indgår som naturareal i lodsejeres projektarealer. På disse arealer tilbydes ikke engangskompensation ifm. udtagningsprojekter under Landbrugsstyrelsens ordning, også selvom der har foregået landbrugsaktiviteter på arealerne såsom ekstensiv græsning. Landbrugsstyrelsen bemærkede, at det er muligt at dokumentere arealanvendelsen på anden vis end via IMK. Taskforcen vurderede, at viden herom med fordel kan udbredes til kommunerne, og at tiltaget skal fremgå på barrierelisten som en løsning.

Ad pkt. 6. Status på implementering af værditabsmodellen i Landbrugsstyrelsens vådområde- og lavbundsprojekter og fælles drøftelse af opmærksomhedspunkter v. Landbrugsstyrelsen

Jesper Graversen holdt oplæg om status for implementering af værditabsmodellen i Landbrugsstyrelsens udtagningsordninger under LDP og CAP. Jordfordeling og lodsejeren som indbudt deltager er modellens omdrejningspunkt, hvor det konkrete værditab på det enkelte areal fastsættes som forskellen mellem arealets landbrugsmæssige værdi før og efter projektetablering. Arealets markedsværdi før projektanlæggelse fastsættes pba. vurderingsforretning, hvor alle arealer, der indgår i jordfordeling takseres i forhold til hinanden og ud fra den bedste mark i området.

Det bemærkedes, at der vil være forskelle i, hvor våde arealer bliver, som er af betydning for fremtidig mulig landbrugsaktivitet (f.eks. græsning). Det skitseredes, hvordan der i forvaltningsgrundlaget differentieres efter muligheden for at oppebære grundbetaling og opretholde en landbrugsmæssig drift i form af afgræsning eller slæt. Der findes en dynamisk 'indre projektgrænse', der skelner områder, hvor der ikke forventes at kunne opretholdes en landbrugsmæssig drift, f.eks. grundet vandstand.

Taskforcens kommunale medlemmer oplyste, at drænoplysninger erfaringsmæssigt kan være utilstrækkelige under forundersøgelsens udarbejdelse, hvilket er et problem for senere detailprojektering og dialog med lodsejere. Hertil bemærkede Jesper Graversen, at projekter bør styres mere iterativt frem for faseopdelt, hvor f.eks. detailprojekteringen med fordel kan indgå tidligere i projektforsløbet. Kommunale medlemmer kommenterede, at iterative projektforsløb vil stille store krav til projektere. F.eks. er der stor forskel på kvaliteten af de forundersøgelser, som kommunerne oftest får udarbejdet af konsulenter. Øvrige kommunale medlemmer bemærkede hertil, at en iterativ projektproces er en nødvendighed for solide projekter, da det bringer stærk og nødvendig faglighed på banen allerede ifm. forundersøgelsen.

Jesper afrundede med et budskab til projektere om at igangsætte at indhente nødvendige myndighedstilladelser, så tidligt som muligt i projektforsløbet, f.eks. afklaringsarbejde relateret til miljøvurderingsloven og behov for diverse dispensationer og tilladelser efter naturbeskyttelsesloven. Dertil bemærkedes, at projektere og udtagningskonsulenter med fordel kan italesætte naturlig hydrologi som præmis overfor lodsejere hurtigst muligt med henblik på at kunne forventningsafstemme risici og praktiske usikkerheder. KL bemærkede, at den nye VOS-struktur vil kunne understøtte vigtig vidensdeling mellem kommunale projektere og samarbejde med udtagningskonsulenter.

Der var enighed i taskencen om, at 'den indre projektgrænse' skal være rummelig af hensyn til det overordnede projekt, f.eks. med mulighed for tilsagnsforhøjelse, og derudover at der er behov for skærpet vejledning til projektere om, hvordan 'den indre projektgrænse' kan defineres tilstrækkeligt i forundersøgelsen.

Værditabskompensation forventes at blive tilbudt i Landbrugsstyrelsens projekter i løbet af 2024. Det bemærkedes, at taskencen med fordel kan tænkes ind i kommunikationen herom, når det bliver relevant.

Taskencen efterspurgte, at Landbrugsstyrelsens notat om styrelsens vurdering af § 3-sagens betydning for de forskellige former for projektaftaler også omfatter værditabsmodellen. Det blev

tilbudt, at Landbrugsstyrelsen kan sende notat i høring hos jurister hos Landbrug & Fødevarer og SEGES Innovation, når det er klart. Landbrugsstyrelsen følger op på dette.

Taskforcens medlemmer fandt dagens to oplæg indbringende med ny viden. KL bemærkede, at et webinar for projektere om emnerne evt. kan overvejes. SEGES Innovation efterspurgte oplæg med tilsvarende indhold på udtagningskonsulenternes uddannelsesdage d. 23 – 24. april 2024. Det aftaltes, at der følges op på dette bilateralt.

Ad pkt. 7. Fælles kommunikation om udtagningsindsatsen

KL foreslog en fælles stand om udtagning på Klimafolkemødet 2024 i Middelfart. Taskforcen udtrykte enighed om at sende et stærkt signal om at stå sammen på tværs af sektorer om udtagningsindsatsen og bakkede således op om forslaget. Det aftaltes, at taskforcens sekretariat følger op med planlægning og praktik i samarbejde med Middelfart Kommune, som har bragt forslaget ind til taskforcen.

Landbrugsstyrelsen orienterede om styrelsernes fælles afholdelse af udtagningsdagen 2024. Taskforcen efterspurgte at blive taget med i planlægningen, herunder som bidrag til oplæg.

Ad pkt. 8. Videre proces og kommende møde i taskforce

Eftersom dagens møde havde været tæt pakket med vidensdeling og drøftelser, vurderede taskforcen et behov for evt. at holde to møder inden sommerferien. Der opfordredes derudover til fortsat at holde skriftlige drøftelser og afklaringer kørende mellem møderne.